

ГУЦУЛЬСЬКІ ОРНАМЕНТИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ У ВИРОБАХ ІНДУСТРІЇ МОДИ

Метою даної роботи є дослідження гуцульських орнаментів та їх використання у сучасних виробках.

Гуцульські орнаменти це складова традиційного декоративного мистецтва гуцулів, етнографічної групи українців, що проживає в Карпатах (Івано-Франківська, Чернівецька та Закарпатська області). Виявляючи внутрішню якість художнього образу, декоративність творів народного мистецтва Гуцульщини глибинна, відповідає культурно-побутовим особливостям і естетичним потребам даного регіону. В залежності від характеру предмета, майстри шукали унікальну художню та символічну мову, яка б надавала йому повсякденного, практичного чи символічного значення. Декоративні елементи предметів, формуючи систему певних символів, передавали спосіб формування руху життя, гармонійні взаємовідносини або протистояння між людиною та природою.

Основу гуцульського оздоблення складають прості геометричні мотиви, які об'єднуються в різноманітні рапорти утворюючи композиційні рішення, які стають символами явищ і речей, що передають систему цінностей і сутність людини. Роль орнаменту в народному мистецтві багатогранна. Орнаменти мають смислове значення та відображають символічне пояснення геометричних, природних мотивів. Більшість мотивів гуцульського геометричного орнаменту мають власні символічні значення, які, окрім захисних функцій оберегів, також виражають побажання щастя, здоров'я, благополуччя та доброго врожаю. Це робить декорування змістовним, що виключає випадковість поєднання окремих елементів.

Основними мотивами гуцульських орнаментів є геометричні але часто зустрічаються й стилізовані рослинні або зооморфні візерунки. Символи-знаки несуть певний зміст, а саме: ромб – символ родючості, жінки, землі; спіраль – символ вічності та розвитку; хрест – сонячний символ, захист; дерево життя – космічний порядок, зв'язок трьох світів; сонце – сила, енергія; зигзаги, хвилі – вода, рух, життєвий потік. Символічне значення художньо-колеристичної гами складають такі кольори: червоний – життя, енергія, любов; чорний – земля, родючість; жовтий – світло, багатство; зелений – природа, весна [1].

Художньо-композиційне оформлення гуцульськими мотивами можна помітити у сучасних техніках виконання, а саме: вишивка (сорочки, одяг тощо) [2], різьба по дереву (меблі, будівлі), кераміка (гличики, тарілки), ковальство (хрести, прикраси), ткацтво (килими, ліжники).

Сучасні технології дозволяють досягти високої якості та довговічності зображення, що робить продукцію більш привабливою для споживачів. Технології друку, такі як сублімація, DTG-друк, шовкотрафаретний друк, UV-друк та лазерне гравіювання, відкривають безмежні можливості для втілення гуцульських орнаментів на різних поверхнях [3]. Це дозволяє створювати широкий спектр продукції – від одягу та аксесуарів до предметів інтер'єру та сувенірів. Гуцульські орнаменти перенесені на сучасні вироби, не лише прикрашають їх, а й несуть в собі глибокий символічний зміст.

Гуцульські мотиви все частіше використовуються в NFT-колекціях. Віртуальні орнаменти стають об'єктами колекціонування та інвестицій, що сприяє популяризації української культури серед нової аудиторії.

На базі аналізу та досліджень художньо-композиційних рішень гуцульських орнаментів розроблено авторський орнамент в якому відповідно до правил побудови орнаменту [4] спроектовано орнамент ініціалів власного імені (рис.1)

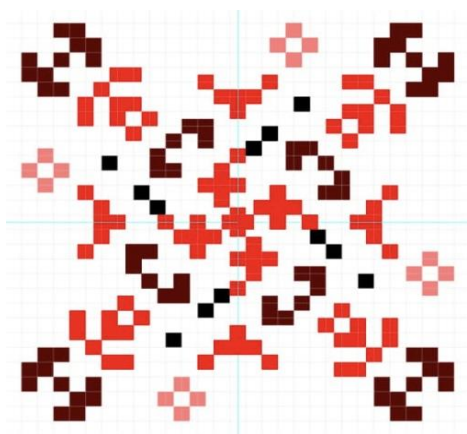

Рис.1 Авторський орнамент

Таким чином, сучасні стилізовані автентичні орнаменти дають можливість поєднати традиції та інновації, створити унікальний продукт, який буде не лише красивим, а й нести в собі глибокий символічний зміст. Використання таких символів у сучасних видах декоративно-прикладного мистецтва підкреслює зв'язок поколінь, зберігає культурну пам'ять та ідентичність народу.

Література:

1. Про гуцульський орнамент. URL: <https://hutsulornament.art/ua/pro-ornament>
2. Дзикович Т. А., Полуляк Ю.І. Проектування сучасного одягу з вишитими орнаментами Гуцульщини. *Сучасні технології промислового комплексу - 2024* : матеріали VIII Міжнародної наук.-практичної конференції, яка присвячена 65-річчю з дня заснування ХНТУ, м. Херсон, м. Хмельницький, 17-19 вересня 2024 р. / Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2024. С. 104-105.
3. Три тренди модного бізнесу і цифровий друк на текстилі. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/suchasniy-odyag-ta-cifroviy-druk-osnovni-tendenciji-50035002.html>
4. Правила побудови орнаменту. URL: <https://ornament.name/rules>